

#24

CULTURA POPULAR I DIGITAL. CULTURA DIGITAL I POPULAR

ens

DE L'ASSOCIACIONISME
CULTURAL CATALÀ

Associacionisme
Cultural **Català**

CANEMÀS

REVISTA DE
PENSAMENT ASSOCIATIU
I CULTURA POPULAR

NÚMERO 24 | ESTIU-TARDOR 2022

Premi BEST 2018 a la societat a una iniciativa de comunicació, concedit per l'Agrupació del Bestiari Festiu i Popular de Catalunya

Entitat acreditada per la UNESCO per la Convenció per a la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial

Direcció Antoni Serés

Coordinació Elena Calzada i Guillem Carreras

Consell de redacció Gemma Aguilera, Pere Baltà, Elena Calzada, Guillem Carreras, Oriol Cendra, Enric Cirici, Cristina Costa, Èric Jover, Joan Maluquer, Rosa Maria Provencio, Josep Santesmases i Antoni Serés

Consell Assessor Xesc Alemany, Ramon Arnabat, Elvira Asensi, Víctor Baroja, Lluís Bellas, Elena Calzada, Guillem Carreras, David Cao, Anna Costal, Montserrat Garrich, Àngels Mach, Pepa Nogués, Carme Oriol, Maria Antònia Pujol, Rosa Maria Provencio, Antoni Serés i Carla Valentino

Edita Ens de l'Associacionisme Cultural Català
Carrer València 558, 6è 1a, 08026 Barcelona, el Barcelonès.
Tel. (34) 93 269 10 42, www.ens.cat

Disseny gràfic Victor Riba

Correcció lingüística Albert Lavila

Portada Experiència immersiva en l'espai IDEAL de Barcelona | Foto: Axel Vaudey

PVP 10,00 €

Subscripció 17,50 € (2 números)

Publicitat i vendes canemas@ens.cat

Impressió Impremta Pagès

Membre de l'APPEC

ISSN 2014-5519

Dipòsit legal B-4484-2012

Els judicis i opinions expressats en els articles publicats a la revista són exclusivament responsabilitat de l'autor. L'opinió de Canemàs: revista de pensament associatiu i cultura popular només s'expressa a l'editorial.

© Ens de l'Associacionisme Cultural Català

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Departament
de Cultura

Diputació
Barcelona

#DibaOberta

Ajuntament
de Barcelona

SUMARI

04 L'EDITORIAL

06 El dret a la cultura i la lliure diversitat

Josep Fornés García

18 El pessebrisme, un patrimoni viu a preservar

Ramon Albornà Rovira

34 Entre el fervor i la disbauxa. El cant dels goigs al País Valencià

Juanma Ferrando Cuña

46 Les noies de casa bona volien anar al rentador públic

Rosa M. Canela Balsebre

58 La paremiologia i l'associacionisme

Víctor Pàmies i Riudor

70 Singularitats del paisatge urbà i cultura popular

Oriol Pascual

82 Contrarietats, qualitats imprevistes i mercadeig del sentit de l'escultura pública

Antonio Ortega López

98 La ciutat com a escenari

Joana Soto Merola

110 DOSSIER CENTRAL

Cultura popular i digital. Cultura digital i popular

DIRECTOR *Josep Maria Ganyet* ARTICULISTES *Àlex Hinojo, Anna Aurich i Taberner, Sara Guasteví, Quico Domingo, Jordi Sellas i Ferrés*

158 L'ENTREVISTA

Conversa amb Mercè Canela

Joan-Ramon Gordo i Joan Maluquer

166 RESSENYES

178 GARBELS DE CULTURA POPULAR

La festa de Santa Eulàlia a Barcelona (1630)

180 ARA FA DEU ANYS

184 LA PREGUNTA

186 LA INSTANTANIA

188 ARTICULISTES

ASSOCIACIONISME CULTURAL I ECONOMIA

A còpia de repetir-les, correm el perill de desgastar les paraules i buidar-les de significat. Des de l'associacionisme cultural sempre ens hem enorgullit de ser una font de cohesió social. En ser el carrer i els espais socioculturals els nostres àmbits naturals, rarament ens preguntem si som un àmbit prou accessible al conjunt de la ciutadania, especialment als pobles, barris i famílies amb menys capacitat econòmica. Queda pendent un estudi que analitzi la participació de la ciutadania en l'associacionisme cultural segons nivells de renda. Aquesta variable pren especial incidència en contextos d'alta inflació, pobresa energètica i precarietat creixent.

Les entitats mai podem oblidar que la finalitat de la cultura pot ser el gaudi, sí, però també l'enriquiment personal i la construcció comunitària, que són les dues cares de la mateixa moneda. La Llei de drets culturals (LDC) ha de permetre exprémer les grans potencialitats que té el moviment associatiu per democratitzar la cultura. Qualsevol política progressista implica entendre la cultura com un dret humà i no pas com un bé de consum. Les inèrcies de les administracions es desenvolupen amb la voluntat de créixer organitzativament i assumir majors quotes de control. Serà difícil assumir els propòsits de la LDC sense revertir aquesta tendència.

ELS CONTINGUTS DEL *CANEMÀS 24*

Una manera de reivindicar la memòria femenina és estudiar les pràctiques populars protagonitzades per les dones. L'antropòloga Rosa Canela Balsebre ens parla sobre els safareigs públics com a espais de socialització femenina. Segur que, mentre feien la bugada, les dones usaven molts refranys, dites i frases fetes. A «La paremiologia i l'associacionisme», el lingüista Víctor Pàmies ens demostra la gran riquesa del llenguatge figurat català.

En el *Canemàs 24* hem donat molta importància al carrer com a lloc on es construeixen significats socials, es fomenten les relacions de veïnatge i es reforcen missatges polítics interessats. Així ho fa Oriol Pascual a «Singularitats del paisatge urbà i cultura popular» i Joana Soto Merola a «La ciutat com a escenari», que analitza l'apropiació de l'espai públic per part del nacionalcatolicisme a Lleida. El carrer també és el protagonista dels articles d'Antonio Ortega, que ens proposa una reflexió al voltant de les escultures públiques sobre cultura popular, i Juanma Ferrando, que analitza el fenomen del cant dels goigs al País Valencià.

El 2023 se celebra el 800è aniversari de la confecció del primer pessebre, atribuït a sant Francesc d'Assís a Grec-

cio. Hem volgut afegir-nos a aquesta celebració amb la publicació de l'article «El pessebrisme, un patrimoni viu a preservar». Ramon Albornà Rovira explica la trajectòria de la Federació Catalana de Pessebristes, així com la presentació de la candidatura internacional per tal que aquesta expressió nadalenca sigui inscrita a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat segons la UNESCO.

El mestre i antropòleg Josep Fornés disserta sobre el dret a la cultura i la lliure diversitat. L'argument central de l'exdirector del Museu Etnològic i de Cultures del Món és que «la defensa dels drets culturals comença pel respecte a les minories». «La cultura catalana», rebla, «és una cultura minoritària, i minoritzada, que cal defensar.»

El dossier central, dirigit per Josep Maria Ganyet, tracta sobre la digitalització en la cultura popular. Consta d'articles d'Àlex Hinojo, Anna Aurich i Taberner, Sara Guasteví, Quico Domingo i Jordi Sellas i Ferrés, que aprofundeixen en els deures pendents de les entitats en àmbits com la Viquipèdia, la comunicació digital, l'arxivística, la gestió de contactes i els nous universos que obre la realitat virtual.

Mercè Canela és l'entrevistada d'aquest número. Amb motiu de la seva jubilació,

Joan-Ramon Gordo i Joan Maluquer parlen extensament amb la directora de *Cavall Fort*, publicació infantil de referència amb seixanta-un anys de vida a les espalles.

Com és habitual, el *Canemàs* es clou amb les ressenyes i les seccions. En aquesta ocasió, fem un viatge a 1630 per conèixer la celebració de les festes de Santa Eulàlia a Barcelona, recordem els continguts del *Canemàs 4*, preguntem a representants associatius com incorporar els joves en els càrrecs directius, i dediquem la instantània a els balls de l'os.

Amb aquesta fotografia, volem donar l'enhorabona a les tres expressions catalanes que aquest desembre han estat inscrites a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat segons la UNESCO: les esmentades Festes de l'Os dels Pirineus, el toc de campanes manual i els raiers de la Noguera Pallaresa. Enhorabona!

Gaudiu de la lectura i Bon Nadal a tothom!

L'ENTREVISTA

MERCÈ CANELA

«Per la qualitat lingüística de les
noves generacions és important
que hi hagi un referent com
Cavall Fort»

JOAN-RAMON GORDO I JOAN MALUQUER

Ens trobem amb Mercè Canela un matí del mes de juliol a la seu on s'editen *Cavall Fort* i *El Tatano*, dues publicacions per a públic infantil escrites íntegrament en català. Dues publicacions per a lectors d'edats diferents: *El Tatano* per als més menuts i *Cavall Fort* per als més grans. Aquest any *Cavall Fort* ha celebrat els seixanta anys. Fins al 30 de setembre, quan va ser rellevada per Mònica Estruch, Mercè Canela n'ha estat la directora. Ens reunim amb ella amb motiu de la seva jubilació per parlar sobre les revistes.

Quan parlem de revistes infantils en català el primer que ens ve és el nom de *Cavall Fort*. Tanmateix, hi hagué alguna altra experiència prèvia...

Ben cert. L'any 1951 es crea la revista *L'Infantil*, al seminari de Solsona. El bisbe Vicent Enríque i Tarancón dona el permís perquè s'editi aquesta primera experiència. Originalment és una petita publicació, molt senzilla. L'any 1963 es convertirà en una revista que seguia un model semblant al de *Cavall Fort*, amb la vocació d'arribar a lectors més joves.

***Cavall Fort*, però, neix l'any 1961. I ho fa també sota l'axopluc de l'Església.**

Els fundadors tenien molt clar que intentar demanar el permís a l'Administració de Madrid era una cosa impossible d'aconseguir. Segurament hi hauria hagut allò del silenci administratiu o directament ho haurien prohibit, perquè a més a més no els interessava gens que els nens i nenes de l'època sabessin que el català era una llengua completa, que es podia escriure, que es podia llegir: és el que no els interessava.

I llavors van trobar que el Concordat permetia a l'Església de fer algunes coses que no calia que passessin pels camins administratius civils. En concret, s'aconseguí la implicació dels bisbats de Girona, Solsona i Vic. I és per aquest motiu que durant molts anys *Cavall Fort* va sortir com a publicació dels secretariats catequístics de Vic, Girona i Solsona.

«Ara estem a *Cavall Fort* a uns 10.500 subscriptors i a *El Tatano*, uns 8.000.»

Quants subscriptors teniu actualment?

Al principi hi va haver un pic de subscriptors i vam arribar a tenir-ne 24.000, que són moltíssims! Ara estem a *Cavall Fort* a uns 10.500 i a *El Tatano*, uns 8.000. Si els sumem, dius: «Mira!» Continuem fent un bloc important de lectors.

En una revista infantil sempre penses que han d'anar constantment cercant subscriptors perquè els subscriptors es fan grans.

És clar, és normal, els lectors es fan grans. El que ens ha de preocupar és captar nous lectors. Es tracta d'una

feina constant, perquè una revista per a adults pot tenir un públic i una borsa de subscriptors consolidada, després n'hi ha que van i venen, però la qüestió és que aquest nucli central pot ser molt estable i pot durar molts anys. Això no passa en les publicacions infantils.

«L'any 2005, després de força dubtes i incerteses, i d'una significativa inversió (vam estar un any treballant-hi), publiquem el número 0 d'El Tatano.»

I heu fet una segona aposta, que és El Tatano.

D'una banda, *Cavall Fort* picava alt i notaves que els lectors més petits no hi podien arribar i, de l'altra, teníem la constatació que perdíem subscriptors. El que vam començar a fer des de *Cavall Fort* va ser un suplement per a més petits, al qual li vam posar el nom d'El Tatano, amb la idea que potser un dia se'n podia arribar a fer una revista. Va ser els anys 1990 i 1991 que van sortir els quatre primers suplementes. Inicialment en van fer un cada trimestre i després ja en van començar a fer un cada dos mesos. S'encartava com a suplement de la revista, amb el mateix format que *Cavall Fort*.

L'any 2005, després de força dubtes i incerteses, i d'una significativa inversió (vam estar un any treballant-hi), publiquem el número 0 d'El Tatano, que vam enviar a una base antiga que teníem de subscriptors. I la veritat, vam pensar: «Si acabem el primer any amb 2.000 subscriptors, podrem començar a créixer.» I vam acabar l'any amb 4.000 subscriptors, d'entre els quals hi havia 1.400 subscripcions que ens va fer el

Departament d'Ensenyament per a totes les escoles que tenien el cicle infantil. Vam créixer fins a arribar als 6.000 subscriptors, cosa que ja ens permetia continuar.

«Ens inspirem molt en el món de les revistes franceses.»

El Tatano és força conegut...

En aquests moments *El Tatano* ja fa quinze anys que surt. La gent ja el coneix per ell mateix i és una font de subscriptors per a *Cavall Fort*. Hi ha un percentatge de subscriptors que la continuen rebent de vegades fins i tot a deu anys, perquè és una revista que el lector se la fa molt seva. N'hi ha que fan el pas a *Cavall Fort* i n'hi ha que no. Evidentment, hi ha un nucli molt important de subscriptors de *Cavall Fort* que venen d'El Tatano. Quan arriben a vuit anys i mig o nou, que és l'edat que poden llegir *Cavall Fort*, se'ls envia una carta i una revista perquè la vegin. N'hi ha que fan el canvi, n'hi ha que no. Ens inspirem molt en el món de les revistes franceses, que és un món que no té punt de comparació perquè ells tenen muntanyes de revistes. I «muntanyes de revistes» vol dir muntanyes de lectors, tirades de desenes de milers d'exemplars.

«En aquests moments el nucli fort de les nostres entrades són els subscriptors.»

Quina relació manteniu amb el quiosc?

En aquests moments, com a punt de venda de números sols que puguin anar a comprar, som a Abacus i als

Mercè Canela amb Joan-Ramon Gordo i Joan Maluquer | Foto: Elena Calzada

supermercats Bon Preu i Esclat, que tenen la secció de quiosc i que ens està anant molt bé. En quiosc en si, es van fer un parell d'intents, però ha resultat impossible. En aquests moments el nucli fort de les nostres entrades són els subscriptors, cosa que ens ha donat molta força i estabilitat i amb iniciatives com la capsa regal.

Com sabeu que una cosa agrada o no agrada als lectors?

Un retorn directe dels lectors el tens molt de tant en tant. Sovint el tens per vies indirectes. A vegades escriuen perquè participen en concursos i llavors et diuen alguna cosa de la revista, o dels personatges que més els agraden. Tenim una secció de participació («Hola, hola!») on ens arriben missatges, fotografies... Tot plegat ens dona indicadors. En el fons, per saber en concret «això m'agrada, això no m'agrada» necessaries fer un estudi, però nosaltres actuem una mica per intuïció.

«Llegir una revista en paper o navegar per Internet són dues coses diferents.»

Parlem del tema de les noves tecnologies...

Nosaltres a Internet tenim un web des de l'any 1999. Ens hi vam posar molt aviat, però de fet el que fem és presentar: hi pengem un contingut de cada número perquè la gent pugui veure què hi fem.

Llegir una revista en paper o navegar per Internet són dues coses diferents. Per tant, el contingut que tu poses al paper aquí, allà l'has de tornar a maquetar perquè ha de tenir una altra mena de format, i més ara que l'has de poder mirar amb la tauleta i amb el telèfon. Es tracta d'una cosa que vaig tenir molt clara des del principi.

«Tenim molt poc contingut generat directament per nosaltres i del qual posseïm la propietat intel·lectual.»

Mercè Canela ha estat la directora de *Cavall Fort* durant vint-i-quatre anys | Foto: Elena Calzada

En relació amb penjar les revistes a Internet, hi ha aquesta qüestió de la maquetació, però també hi ha la propietat intel·lectual...

Sí, per a mi, agafar un PDF i penjar-lo al web, no funciona. Per exemple, l'APPEC té la iniciativa anomenada *iQuiosc*, amb revistes en aquest format, que les pots fullejar com si miressis la revista en paper. Nosaltres no hi som perquè, de fet, el contingut de *Cavall Fort* és dels autors. Tenim molt poc contingut generat directament per nosaltres i del qual posem la propietat intel·lectual. La propietat intel·lectual de pràcticament tot *Cavall Fort* és de cadascun dels autors. Per tant, per posar-ho a Internet en necessitem el permís. Ho posem de franc perquè el web és de franc.

Per vendre la revista en format digital, podríem arribar a establir un sistema amb què, al mateix temps que fem la revista en paper, ja la féssim en digital. El problema és que tenim molt

contingut que és comprat a fora, i encara se'ns complica més la vida perquè els criteris dels de fora són uns altres. Quan hi va haver el confinament, no podíem ni distribuir la revista perquè no es distribuïa res. Llavors vam pujar números a Internet en PDF en aquesta plataforma d'*iQuiosc*. Però, ho vam pujar de franc, demanant-ne permís a tots els autors i a les agències a les quals compràvem el còmic. I ens van dir que, puntualment i per a aquest cas, hi estaven d'acord, però com a cosa molt extraordinària.

«Des del principi tenien molt clar que la llengua havia de ser rigorosament correcta, però que al mateix temps havia de ser viva, havia de ser propera.»

Quin és el model de llengua de *Cavall Fort*?

L'Albert Jané va ser el creador del model de llengua de la revista. Amb motiu del número 100 de *Cavall Fort*, es va edi-

tar el llibre *Cavall Fort, una experiència concreta*. Aquest llibre, per a mi, és una mica la Bíblia: com era tot el plantejament que s'havia fet, com havien de ser de rigorosos... Explica que des del principi tenien molt clar que la llengua havia de ser rigorosament correcta, però que al mateix temps havia de ser viva, havia de ser propera. Aquí hi ha una feina enorme de l'Albert i de la seva saviesa lingüística. L'Albert va corregir *Cavall Fort* de dalt a baix durant tota la seva col·laboració amb la revista. Llavors, és clar, quan me'n vaig fer càrrec —jo no tinc la seva saviesa lingüística— l'Albert ja havia fet, havia creat, havia establert el model i els criteris a seguir. *Cavall Fort* ha de fer també de transmissor.

Què pot fer ara *Cavall Fort* per la llengua?

En un moment que als patis de les escoles passa el que passa i la qualitat lingüística de les noves generacions és la que és —els mestres ho perceben i és així—, és important que hi hagi un referent com *Cavall Fort*.

«Per la pandèmia hem estat treballant des de casa pràcticament tot l'equip excepte una persona.»

Com us ha afectat la pandèmia del coronavirus?

Nosaltres per la pandèmia hem estat treballant des de casa pràcticament tot l'equip excepte una persona, que fa la part de distribució. El setembre del 2021, però, es va reincorporar tot l'equip de manera presencial.

Cal tenir en compte que gestionar aquest projecte editorial, que implica

els continguts, editar les revistes, distribuir-les, atendre els subscriptors... és una feina amb una dinàmica molt d'equip. No és que no es pugui treballar des de casa, però la veritat és que, quan estem junts, les dinàmiques funcionen d'una altra manera.

Un director d'una revista pren decisions de contingut bàsicament o també són qüestions més generals?

Quan hi vaig entrar, en principi la meua idea era venir a fer de directora de la revista. Però en el fons acabes fent de directora de l'editorial perquè, primer, quan ets un equip petit, tothom fa moltes coses. Segon, hi vaig entrar alhora amb la Victòria Vila, que portava més la part administrativa. Vam treballar molt juntes i compartíem les decisions. La decisió que fèiem una revista nova es va prendre en consens amb el Patronat de la Fundació Cavall Fort.

«A *Cavall Fort* hem aconseguit ser molt sòlids.»

Des de l'any 1991 hi ha la Fundació Cavall Fort...

Sí. La Fundació va passar a ser la propietària i accionista única de *Cavall Fort*. Això es va fer per preservar *Cavall Fort* i que no acabés en mans de no se sap qui. Era una manera de mantenir l'esperit de la revista. Perquè una decisió com treure *El Tatano* és una decisió que implica risc administratiu a més d'un risc financer, un risc amb molts efectes... La decisió última la va prendre el Patronat de la Fundació. La veritat és que a *Cavall Fort* hem aconseguit ser molt sòlids. Tot i que tota l'ajuda és benvinguda i fa falta.

I és important continuar perquè el que costa és que les coses durin en un país de discontinuïtats.

«El nostre marc de referència «no és l'Estat espanyol, el nostre marc mental són els Països Catalans.»

Hi ha presència de *Cavall Fort* i *El Tata-no* al conjunt dels Països Catalans?

Hi arribem. A les Illes més que al País Valencià, però. Ens coneixen, però molt menys que al Principat. També és veritat que el llenguatge que fem servir a *Cavall Fort* és l'estàndard del català oriental. El nucli més gran de lectors que tenim és al Barcelonès, a Barcelona. El nostre marc de referència no és l'Estat espanyol, el nostre marc mental són els Països Catalans. Almenys nosaltres ho hem de tenir clar. Som d'aquí, som Països Catalans. Això també és important. I a vegades costa no centrar-nos massa en Barcelona i els voltants, perquè la gent que fem *Cavall Fort* vivim aquí. Sovint el primer que et ve al cap, quan vols parlar d'un tema, és el que tens més a prop, oi? Intentem anar més enllà i intentem tenir en compte altres veus, altra gent... A vegades hi ha coses que et surten més espontàniament i hi ha coses que requereixen un esforç de consciència, de ser-hi, d'anar-hi pensant.

Parlem una mica de Mercè Canela. Estes molt motivada per l'arqueologia, oi?

Sí. Vaig fer arqueologia a la universitat, era una de les meves grans vocacions. M'hi vaig poder dedicar poc, per això.

M'agradava molt el tema, em continua agradant molt. Vaig passar per moments diferents mentre estudiava. L'època que em va arribar a interessar més era el neolític i el bronze. Pompeia, Empúries, m'impresionen, però m'agrada molt la prehistòria. Quan vivia a Bèlgica, un cap de setmana d'estiu que tothom era fora (no hi havia ningú dels meus amics), vaig agafar el cotxe i me'n vaig anar cap als Països Baixos. Hi vaig fer una volta i vaig anar al Leiden Museum. Va haver-hi un moment que vaig estar a les sales de prehistòria mirant sílex i coses d'aquestes molta estona, molta més estona del que ningú s'hi deu estar mai, perquè ho trobava molt fascinant. Fins al punt que van pujar a veure què feia, tanta estona allà.

I també has estat funcionària de la Comunitat Europea?

Sí, en vaig ser funcionària, com a documentalista. Em vaig llicenciar en Filosofia i Lletres, vaig ser bibliotecària de la Universitat Autònoma de Barcelona uns anys, i me'n vaig anar. Vaig fer oposicions quan hi va haver l'adhesió d'Espanya i Portugal a la Comunitat Europea i m'hi vaig estar gairebé vuit anys. La meua idea era passar un parell d'anys a l'estranger. No havia pensat mai a la vida d'anar a viure a Brussel·les, una ciutat que no coneixia. Em sonava la Grand-Place, el Manneken Pis, però no en coneixia res més. La veritat és que hi vaig estar molt bé. Sempre hi vaig ser amb la idea que allò era provisional i que volia tornar cap aquí, i que volia provar de dedicar-me a escriure i traduir...

El Tatano, la primera lectura per a molts infants. | Foto: Maria Carreras

«El primer llibre que vaig publicar, que era *De qui és el bosc?*, a La Galera, l'havia presentat al premi Folch i Torres.»

I has escrit força llibres i molts contes de ben jove ja motivada per la literatura infantil, oi?

Sí. El primer llibre que vaig publicar va ser, *De qui és el bosc?*, a La Galera, l'havia presentat al premi Folch i Torres. Vaig començar l'any 1976. Era l'època que es feien també els treballs de preparació del Congrés de Cultura Catalana. Hi havia una ponència de literatura infantil, de la qual Joaquim Carbó era el secretari. Quan vaig publicar el llibre a La Galera els de l'editorial van dir a en Joaquim Carbó: «Mira, una autora nova, jove...» Em van convidar a assistir a les reunions, hi vaig anar i vaig entrar en un grup de gent molt interessant relacionada amb diversos àmbits de la literatura infantil (jo no hi deia res, escoltava molt i deia molt

poc). Era un moment de molta efervescència i una cosa va portar l'altra. Vaig escriure un altre llibre, vaig guanyar el premi Folch i Torres, i vaig conèixer en Joaquim Carbó, en Pep Albanell, la Teresa Duran... En fer-me càrrec de *Cavall Fort* vaig baixar enormement la producció literària.